

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

فانون

آیین دادرسی کیفری

مصوب ۱۳۹۲

تندیس
زرین

گروه علمی نشر تندیس زرین

■ عنوان قراردادی	: ایران. قوانین و احکام Iran. Laws, etc
■ عنوان و نام پدیدآور	: قانون آیین دادرسی کیفری مصوب ۱۳۹۲/ گروه علمی نشر تندیس زرین.
■ مشخصات نشر	: تهران: تندیس زرین، ۱۴۰۰.
■ مشخصات ظاهری	: ۲۳۷ ص.
■ شابک	: ۹۷۸-۶۲۲-۹۴۱۲۶-۵-۷
■ وضعیت فهرست نویسی	: فیا
■ موضوع	: آیین دادرسی جزایی -- ایران Criminal procedure-- Iran
■ شناسه افزوده	: انتشارات تندیس زرین
■ رده بندی کنگره	: KMH۴۶۱۰
■ رده بندی دیویی	: ۳۴۵/۵۵۰۵
■ شماره کتابشناسی ملی	: ۸۷۱۶۹۵۲
■ اطلاعات رکورد کتابشناسی : فیا	

■ نام کتاب	: قانون آیین دادرسی کیفری مصوب ۱۳۹۲
■ ناشر	: تندیس زرین
■ تدوین	: گروه علمی نشر تندیس زرین
■ نوبت و سال چاپ	: اول- ۱۴۰۳
■ شمارگان	: ۱۰۰۰
■ شابک	: ۹۷۸-۶۲۲-۹۴۱۲۶-۵-۷

 دفتر انتشارات و مرکز پخش: ۰۲۱-۶۶۹۸۱۰۵۱
 nashretandisezarin
 www.tandisezarin.com
 nashretandisezarin@gmail.com

کلیه حقوق برای مؤلف و ناشر محفوظ است.

رشته حقوق یکی از پرطرفدارترین و جذاب‌ترین رشته‌های دانشگاهی در کشور می‌باشد، این رشته بسیار گسترده است و جنبه‌ها و ابعاد مختلف زندگی بشر را در سطح خرد و کلان دربر می‌گیرد و همه افراد به گونه‌های مختلف به دانش حقوق نیازمندند و از آن بهره می‌برند. مدرسه حقوق در سال ۱۲۹۸ در ایران زیر نظر وزارت عدلیه تأسیس شد و به آموزش حقوق می‌پرداخت. در سال ۱۳۱۳ شمسی با تأسیس دانشگاه تهران، مدرسه حقوق با مدرسه تجارت و مدرسه سیاسی تلفیق شد و دانشکده حقوق و علوم سیاسی و اقتصادی را به وجود آورد. مجدداً در سال ۱۳۴۰ شمسی نام این دانشکده تغییر کرد و به دانشکده حقوق و علوم سیاسی تبدیل شد و تا به امروز تحت همین عنوان دانشجو می‌پذیرد. علاوه بر این به تدریج، رشته حقوق در دانشگاه‌های مختلف کشور گسترش یافت و تدریس می‌شود.

رشته حقوق ناظر بر تمام روابط اجتماعی مردمان یک سرزمین است که آثار حقوقی دارد. روابط اجتماعی شامل دایره گسترده‌ای از ارتباطات می‌شود. در واقع حقوق قوانین و مقررات ناظر بر همه این رابطه‌هاست. ارتباطاتی چون ارتباط بین دولت و مردم، ارتباط میان مردم، ارتباط میان دولت‌ها، ارتباط میان قوای سه‌گانه و ... موضوع رشته حقوق است. حقوق به موضوعاتی مثل مالکیت، قراردادها، مسئولیت‌های اشخاص، قواعد مربوط به ارث، وصیت، ولادت، اقامتگاه اشخاص، مسئولیت‌های ناشی از حوادث و ... می‌پردازد.

با وجود گستردگی رشته حقوق، دانشجویان نیاز به مطالب و منابع روزآمد جهت تناسب و همسویی با مطالب حقوقی داشته بنابراین ضرورت و نیاز دانشجویان به بروزترین و روزآمدترین منابع و کتب حقوقی، امری اجتناب‌ناپذیر می‌باشد.

در همین راستا انتشارات تندیس زرین مفتخر است به‌عنوان انتشاراتی پیشرو در زمینه نشر کتب مورد نیاز جامعه حقوقی علی‌الخصوص در زمینه منابع آزمون‌های: وکالت (کانون وکلا و مرکز وکلای قوه قضائیه)، مشاوران حقوقی، قضاوت، سردفتری، کارشناسی ارشد، کارشناسان رسمی، اختیاری، داوری و ... گام بردارد. امید است که این انتشارات سهمی هرچند کوچک در گسترش علم و آگاهی

حقوقی در جامعه داشته باشد. تندیس زرین مبتکر برترین شیوه‌های مطالعاتی است، که در یادگیری سریع‌تر مطالب کمک بسزایی دارد.

مدیر مسئول: شهرام خلخالی

فهرست

قانون آیین دادرسی کیفری مصوب ۱۳۹۲/۱۲/۴	۷
بخش اول - کلیات	۷
فصل اول- تعریف آیین دادرسی کیفری و اصول حاکم بر آن	۷
فصل دوم- دعوای عمومی و دعوای خصوصی	۸
بخش دوم - کشف جرم و تحقیقات مقدماتی	۱۳
فصل اول- دادسرا و حدود صلاحیت آن	۱۳
فصل دوم- ضابطان دادگستری و تکالیف آنان	۱۴
فصل سوم- وظایف و اختیارات دادستان	۲۳
فصل چهارم- وظایف و اختیارات بازپرس	۳۴
مبحث اول- اختیارات بازپرس و حدود آن	۳۴
مبحث دوم- صلاحیت بازپرس	۴۱
فصل پنجم- معاینه محل، تحقیق محلی، بازرسی و کارشناسی	۴۴
فصل ششم- احضار و تحقیق از متهم، شهود و مطلعان	۵۶
مبحث اول- احضار، جلب و تحقیق از متهم	۵۶
مبحث دوم- احضار و تحقیق از شهود و مطلعان	۶۶
فصل هفتم- قرارداهای تأمین و نظارت قضائی	۷۰
فصل هشتم- اقدامات بازپرس و دادستان پس از ختم تحقیقات	۸۵
فصل نهم- تحقیقات مقدماتی جرائم اطفال و نوجوانان	۹۰
فصل دهم- وظایف و اختیارات دادستان کل کشور	۹۲
بخش سوم - دادگاه‌های کیفری، رسیدگی و صدور رأی	۹۴
فصل اول- تشکیلات و صلاحیت دادگاه‌های کیفری	۹۴
فصل دوم- رسیدگی به ادله اثبات	۱۰۲
فصل سوم- رسیدگی در دادگاه‌های کیفری	۱۰۵
مبحث اول- کیفیت شروع به رسیدگی	۱۰۵
مبحث دوم- ترتیب رسیدگی	۱۱۲
مبحث سوم- صدور رأی	۱۱۵
فصل چهارم- رسیدگی در دادگاه کیفری یک	۱۱۸
مبحث اول- مقدمات رسیدگی	۱۱۸
مبحث دوم- ترتیب رسیدگی	۱۲۲
مبحث سوم- صدور رأی	۱۲۳

فصل پنجم- رأی غیابی و واخواهی.....	۱۲۴
فصل ششم- رسیدگی در دادگاه اطفال و نوجوانان.....	۱۲۵
مبحث اول- تشکیلات.....	۱۲۵
مبحث دوم- ترتیب رسیدگی.....	۱۲۶
فصل هفتم- احاله.....	۱۲۸
فصل هشتم- رد دادرسی.....	۱۲۹
بخش چهارم- اعتراض به آراء.....	۱۳۲
فصل اول- کلیات.....	۱۳۲
فصل دوم- کیفیت رسیدگی دادگاه تجدیدنظر استان.....	۱۳۷
فصل سوم- کیفیت رسیدگی دیوان عالی کشور.....	۱۴۲
فصل چهارم- اعاده دادرسی.....	۱۴۷
بخش پنجم- اجرای احکام کیفری و اقدامات تأمینی و تربیتی.....	۱۵۱
فصل اول- کلیات.....	۱۵۱
فصل دوم- اجرای مجازات حبس.....	۱۵۹
فصل سوم- اجرای محکومیت‌های مالی.....	۱۶۵
فصل چهارم- اجرای سایر احکام کیفری.....	۱۶۸
فصل پنجم- اجرای قرار تعلیق اجرای مجازات، آزادی مشروط، قرار تعویق صدور حکم، نظام نیمه آزادی و آزادی تحت نظارت سامانه‌های الکترونیکی.....	۱۷۰
بخش ششم- هزینه دادرسی.....	۱۷۴
بخش هفتم- سایر مقررات.....	۱۷۷
بخش هشتم- آیین دادرسی جرائم نیروهای مسلح.....	۱۷۹
فصل اول- کلیات.....	۱۷۹
فصل دوم- تشکیلات دادسرا و دادگاه‌های نظامی.....	۱۸۰
فصل سوم- صلاحیت.....	۱۸۵
فصل چهارم- کشف جرم و تحقیقات مقدماتی.....	۱۸۷
مبحث اول- ضابطان نظامی و تکالیف آنان.....	۱۸۷
مبحث دوم- کارشناسی.....	۱۹۱
مبحث سوم- احضار.....	۱۹۱
مبحث چهارم- قرار بازداشت موقت.....	۱۹۲
مبحث پنجم- مرور زمان.....	۱۹۴
فصل پنجم- وکالت در دادسرا و دادگاه نظامی.....	۱۹۵

فصل ششم - ترتیب رسیدگی، صدور و ابلاغ رأی.....	۱۹۵
فصل هفتم - تجدیدنظر و اعاده دادرسی.....	۱۹۷
فصل هشتم - اجرای احکام.....	۱۹۸
فصل نهم - زندان‌ها و بازداشتگاه‌های نظامی.....	۱۹۹
بخش نهم - دادرسی الکترونیکی.....	۲۰۱
بخش دهم - آیین دادرسی جرائم رایانه‌ای.....	۲۰۹
بخش یازدهم - آیین دادرسی جرائم اشخاص حقوقی.....	۲۱۵
بخش دوازدهم - سایر مقررات.....	۲۱۷
آیین‌نامه اجرایی مراقبت‌های الکترونیکی مصوب ۱۳۹۷/۴/۱۰.....	۲۱۹
قانون دائمی شدن قانون آیین دادرسی کیفری مصوب ۱۳۹۷/۰۳/۰۹	۲۲۷
دستورالعمل اجرایی کنترل مجرمان حرفه‌ای و سابقه‌دار مصوب ۱۳۹۷/۰۴/۲۶.....	۲۲۸
فصل اول - کلیات.....	۲۲۸
فصل دوم - تشکیلات و وظایف ستادهای کنترل مجرمان.....	۲۳۰
مبحث اول - ستاد مرکزی.....	۲۳۰
مبحث دوم - ستاد استانی.....	۲۳۲
مبحث سوم - ستاد شهرستان.....	۲۳۳
فصل سوم - نحوه نظارت، کنترل و پایش مجرمان.....	۲۳۳
فصل چهارم - نحوه تشکیل بانک اطلاعاتی و چگونگی ارتباطات، تبادل و اشتراک‌گذاری اطلاعات مجرمان.....	۲۳۵

قانون

آیین دادرسی کیفری

مصوب ۱۳۹۲/۱۲/۴

بخش اول - کلیات

فصل اول - تعریف آیین دادرسی کیفری و اصول حاکم بر آن

ماده ۱- آیین دادرسی کیفری مجموعه مقررات و قواعدی است که برای کشف جرم، تعقیب متهم، تحقیقات مقدماتی، میانجیگری، صلح میان طرفین، نحوه رسیدگی، صدور رأی، طرق اعتراض به آراء، اجرای آراء، تعیین وظایف و اختیارات مقامات قضائی و ضابطان دادگستری و رعایت حقوق متهم، بزه دیده و جامعه وضع می‌شود.

ماده ۲- دادرسی کیفری باید مستند به قانون باشد، حقوق طرفین دعوی را تضمین کند و قواعد آن نسبت به اشخاصی که در شرایط مساوی به سبب ارتکاب جرائم مشابه تحت تعقیب قرار می‌گیرند، به صورت یکسان اعمال شود.

ماده ۳- مراجع قضائی باید با بی‌طرفی و استقلال کامل به اتهام انتسابی به اشخاص در کوتاه‌ترین مهلت ممکن، رسیدگی و تصمیم مقتضی اتخاذ نمایند و از هر اقدامی که باعث ایجاد اختلال یا طولانی شدن فرآیند دادرسی کیفری می‌شود، جلوگیری کنند.

ماده ۴- اصل، برائت است. هرگونه اقدام محدودکننده، سلب آزادی و

ورود به حریم خصوصی اشخاص جز به حکم قانون و با رعایت مقررات و تحت نظارت مقام قضائی مجاز نیست و در هر صورت این اقدامات نباید به گونه‌ای اعمال شود که به کرامت و حیثیت اشخاص آسیب وارد کند.

ماده ۵- متهم باید در اسرع وقت، از موضوع و ادله اتهام انتسابی آگاه و از حق دسترسی به وکیل و سایر حقوق دفاعی مذکور در این قانون بهره‌مند شود.

ماده ۶- متهم، بزه دیده، شاهد و سایر افراد ذی‌ربط باید از حقوق خود در فرآیند دادرسی آگاه شوند و سازوکارهای رعایت و تضمین این حقوق فراهم شود.

ماده ۷ (اصلاحی ۱۳۹۴/۰۳/۲۴)- در تمام مراحل دادرسی کیفری، رعایت حقوق شهروندی مقرر در «قانون احترام به آزادی‌های مشروع و حفظ حقوق شهروندی مصوب ۱۳۸۳/۲/۱۵» از سوی تمام مقامات قضائی، ضابطان دادگستری و سایر اشخاصی که در فرآیند دادرسی مداخله دارند، الزامی است. متخلفان علاوه بر جبران خسارات وارده، به مجازات مقرر در ماده (۵۷۰) قانون مجازات اسلامی (تعزیرات و مجازات‌های بازدارنده) مصوب ۱۳۷۵/۳/۲ محکوم می‌شوند، مگر آنکه در سایر قوانین مجازات شدیدتری مقرر شده باشد.

فصل دوم- دعوای عمومی و دعوای خصوصی

ماده ۸- محکومیت به کیفر فقط ناشی از ارتکاب جرم است و جرم که دارای جنبه الهی است، می‌تواند دو حیثیت داشته باشد:

الف- حیثیت عمومی از جهت تجاوز به حدود و مقررات الهی یا تعدی به حقوق جامعه و اخلال در نظم عمومی

ب- حیثیت خصوصی از جهت تعدی به حقوق شخص یا اشخاص

معین

ماده ۹- ارتکاب جرم می‌تواند موجب طرح دو دعوی شود:

الف- دعوای عمومی برای حفظ حدود و مقررات الهی یا حقوق جامعه و نظم عمومی

ب- دعوای خصوصی برای مطالبه ضرر و زیان ناشی از جرم و یا مطالبه کیفرهایی که به موجب قانون حق خصوصی بزه دیده است مانند حد قذف و قصاص

ماده ۱۰- بزه دیده شخصی است که از وقوع جرم متحمل ضرر و زیان می‌گردد و چنانچه تعقیب مرتکب را درخواست کند، «شاکی» و هرگاه جبران ضرر و زیان وارده را مطالبه کند، «مدعی خصوصی» نامیده می‌شود.

ماده ۱۱- تعقیب متهم و اقامه دعوی از جهت حیثیت عمومی بر عهده دادستان و اقامه دعوی و درخواست تعقیب متهم از جهت حیثیت خصوصی با شاکی یا مدعی خصوصی است.

ماده ۱۲- تعقیب متهم در جرائم قابل گذشت، فقط با شکایت شاکی شروع و در صورت گذشت او موقوف می‌شود.

تبصره- تعیین جرائم قابل گذشت به موجب قانون است.

ماده ۱۳- تعقیب امر کیفری که طبق قانون شروع شده است و همچنین اجرای مجازات موقوف نمی‌شود، مگر در موارد زیر:

الف- فوت متهم یا محکوم‌علیه

ب- گذشت شاکی یا مدعی خصوصی در جرائم قابل گذشت

پ- شمول عفو

ت- نسخ مجازات قانونی

ث- شمول مرور زمان در موارد پیش‌بینی‌شده در قانون

ج- توبه متهم در موارد پیش‌بینی‌شده در قانون

چ- اعتبار امر مختوم

تبصره ۱- درباره دیه مطابق قانون مجازات اسلامی عمل می‌گردد.

تبصره ۲ (اصلاحی ۱۳۹۴/۰۳/۲۴)- هرگاه مرتکب جرم پیش از صدور حکم

قطعی مبتلا به جنون شود، تا زمان افاقه، تعقیب و دادرسی متوقف می‌شود. مگر آنکه در جرائم حق‌الناسی شرایط اثبات جرم به نحوی باشد که فرد مجنون یا فاقد هوشیاری در فرض افاقه نیز نتواند از خود رفع اتهام کند. در این صورت به ولی یا قیم یا سرپرست قانونی وی ابلاغ می‌شود که ظرف مهلت پنج روز نسبت به معرفی وکیل اقدام نماید. در صورت عدم معرفی، صرف‌نظر از نوع جرم ارتكابی و میزان مجازات آن وفق مقررات برای وی وکیل تسخیری تعیین می‌شود و تعقیب و دادرسی ادامه می‌یابد.

ماده ۱۴- شاکی می‌تواند جبران تمام ضرر و زیان‌های مادی و معنوی و

منافع ممکن‌الحصول ناشی از جرم را مطالبه کند.

تبصره ۱- زیان معنوی عبارت از صدمات روحی یا هتک حیثیت و اعتبار

شخصی، خانوادگی یا اجتماعی است. دادگاه می‌تواند علاوه بر صدور حکم به جبران خسارت مالی، به رفع زیان از طرق دیگر از قبیل الزام به عذرخواهی و درج حکم در جراید و امثال آن حکم نماید.

تبصره ۲- منافع ممکن‌الحصول تنها به مواردی اختصاص دارد که صدق

اتلاف نماید. همچنین مقررات مرتبط به منافع ممکن‌الحصول و نیز پرداخت خسارت معنوی شامل جرائم موجب تعزیرات منصوص شرعی و دیه نمی‌شود.

ماده ۱۵- پس‌ازآنکه متهم تحت تعقیب قرار گرفت، زیان‌دیده از جرم

می‌تواند تصویر یا رونوشت مصدق تمام ادله و مدارک خود را جهت